

Regeringens övergripande prioriteringar för EU-arbetet 2018

2 mars 2018

Regeringen

Efter många år av ekonomisk kris och växande populistiska krafter möter EU ett nytt år med ett förnyat självförtroende. Den ekonomiska utvecklingen har vänts uppåt och nu råder ekonomisk tillväxt i alla medlemsstater. En nödvändig och nyttig framtidsdebatt om unionens utveckling pågår och det finns en växande förståelse för vikten av ett mer socialt Europa, där medborgarna står i centrum för unionens arbete. Regeringen arbetar för ökad öppenhet, insyn och delaktighet i EU-arbetet och under det senaste året har civilsamhället och andra samhällsaktörer bjudits in till dialoger om olika frågor i s.k. EU-sakråd, där de kunnat lämna synpunkter och förslag om nya lagförslag. Det arbetet ska utvecklas under 2018.

Sverige och Europa behöver ett välfungerande EU för att möta de stora utmaningar vi gemensamt behöver hantera. Samtidigt är klimathotet allvarligare än någonsin. Att visa globalt ledarskap för klimatet och skapa framtidstro blir en av EU:s viktigaste uppgifter. Vi behöver fortsätta att tillsammans främja handel och undanröja hinder på den inre marknaden, bli bättre på att hantera migrationsströmmar och bevara ett högre miljöskydd. Men samarbetet måste sätta människan i centrum. Det arbete som görs inom EU måste innebära förbättringar i människors vardag. Regeringen har framgångsrikt drivit på för att det s.k. sociala Europa, där människors livs- och arbetsvillkor står i fokus, ska sättas högre upp på EU:s dagordning. Detta arbete kommer fortsätta under 2018.

EU-samarbetet bygger på gemensamma grundläggande värden om frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och mänskliga rättigheter. Det är värden som inte är förhandlingsbara utan utgör grunden för ett fungerande samarbete och för ett ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna och gentemot omvärlden. Under det gångna året har dessa värden ifrågasatts i delar av unionen. Regeringen kommer att fortsätta stödja kommissionens ansträngningar att hävda de gemensamma värdena, och under 2018 verka för att det tas fram flera och mer effektiva verktyg för att hindra överträdelser av dem och för att värna rättsstatens principer inom hela EU.

Under året kommer förhandlingarna om Storbritanniens utträde ur unionen och om den nya relationen att fortsätta. Regeringen prioriterar sammanhållningen inom EU-27 och att EU-samarbetet utvecklas och förbättras. Regeringen verkar för goda relationer och nära samarbete mellan EU och Storbritannien även i framtiden, framför allt genom att en stark och omfattande handelsrelation etableras efter utträdet.

Genom att för fjärde gången under mandatperioden lyfta fram de viktigaste frågorna i EU-arbetet fokuserar regeringen sina ansträngningar där det behövs bäst, vilket stärker Sveriges möjligheter att påverka utvecklingen. Under 2018 kommer regeringen särskilt prioritera frågor som rör ett socialt Europa för jobb och inkluderande tillväxt, en ambitiös klimat-, energi- och miljöpolitik, ett gemensamt asylsystem och utökat migrationssamarbete samt ett säkert EU i en säker värld.

Ett socialt Europa för jobb och inkluderande tillväxt

Trots att det ekonomiska läget inom EU har förbättrats ser vi hög långtidsarbetslöshet, växande klyftor och en oacceptabelt hög ungdomsarbetslöshet i många delar av Europa. Ordning och reda i de offentliga finanserna på såväl nationell som EU-nivå lägger grunden för ett ökat förtroende för den förda politiken och en stabil ekonomisk utveckling som ska komma alla till del.

En modern långtidsbudget

Under våren 2018 ska kommissionen föreslå en ny långtidsbudget för perioden efter 2020. Regeringen arbetar intensivt för att påverka förslaget i så stor utsträckning som möjligt, främst med andra likasinnade medlemsstater. Förhandlingarna om det nya förslaget förväntas starta i mitten av 2018.

När Storbritannien lämnar unionen försvinner ett stort bidrag till EU-budgeten och en viktig allierad i budgetförhandlingarna för Sverige.

Regeringen kommer att verka för:

- Att de totala utgifterna i EU:s fleråriga budgetram inte överstiger 1 % av EU:s BNI, att den svenska avgiften hålls nere och att användningen av EU-medel kontrolleras mer effektivt.
- Att EU får en modern budget med omprioriteringar till fördel för säkerhet, migration, konkurrenskraft, forskning och klimatomställning. Det innebär minskade anslag för jordbruksstöd och strukturfonder. Samtidigt värnar regeringen det relativa svenska återflödet.
- Att alla medlemsstater står upp för våra gemensamma värderingar och fattade beslut. EU-medlemskap medför både rättigheter och skyldigheter. Det måste kosta att inte ta ansvar.

Inkluderande tillväxt genom öppen handel och en konkurrenskraftig inre marknad

Över 70 procent av svensk export går till den inre marknaden och vår exportindustri sysselsätter över 1,4 miljoner personer i Sverige. Över 80 procent av alla nya jobb har skapats inom tjänstesektorn de senaste tjugo åren. För att underlätta för tjänstesektorns utveckling måste oproportionerliga handels hinder avlägsnas. Marknadskontrollen för varor på den inre marknaden behöver också moderniseras för att konsumenter ska kunna känna trygghet i att produkter är säkra och miljömässigt hållbara och företag ska kunna konkurrera på lika villkor.

EU behöver öka sin förmåga att generera och attrahera högkvalificerad verksamhet i de globala värdekedjorna. Innovationskraften hos den europeiska industrin behöver stärkas.

Regeringen kommer att verka för:

- Att oproportionerliga hinder för rörlighet av varor och tjänster försvinner, särskilt genom att Inre marknadsstrategin för varor och tjänster genomförs.
- En ambitiös frihandelsagenda med fler frihandelsavtal mellan EU och omvärlden.
- Att satsningar inom EU:s kommande ramprogram för forskning och innovation i ökad utsträckning bidrar till ökad konkurrenskraft och fler jobb.

Ett digitaliserat Europa

Digitaliseringen driver samhällsutvecklingen, främjar konkurrenskraften och skapar nya jobb. För att EU ska kunna behålla en ledande position inom den digitala ekonomin behövs satsningar på infrastruktur, utbildning och kompetensutveckling.

Ett viktigt steg på vägen är att fullborda strategin för den digitala inre marknaden. Eftersom de flesta företag är beroende av fria, gränsöverskridande dataflöden i sin verksamhet måste utvecklingen av den digitala inre marknaden stödja fri rörlighet för data över nationsgränser både inom EU och gentemot omvärlden.

Regeringen kommer att verka för:

- Att förslagen inom strategin för EU:s digitala inre marknad genomförs under 2018.
- Ett snabbt antagande av förslaget kring fria dataflöden samt att dataflöden till och från tredje land underlättas, exempelvis genom internationella avtal.

Rättvisa jobb och arbetsvillkor

Det ska vara ordning och reda på den europeiska arbetsmarknaden. För att värna arbetstagarnas villkor, företagets konkurrenskraft och den fria rörlighetens legitimitet måste gränsöverskridande arbete förenas med principen om lika lön för lika arbete, och utövas i samklang med goda arbetsvillkor och god arbetsmiljö. Regeringens utgångspunkt förblir att medlemsstaternas

kompetens, de nationella arbetsmarknadsmodellerna och arbetsmarknadens parter autonomi och kollektivavtalens ställning ska respekteras.

Regeringen kommer att verka för:

- Att revideringen av utstationeringsdirektivet slutförs så att principen om lika lön för lika arbete i utstationeringssituationer bekräftas.
- Att samordningen av de sociala trygghetssystemen utvecklas och främjar dialogen mellan medlemsstaterna och rörligheten för personer inom EU, i synnerhet för arbetstagare.
- Att tydliga regler och rättvis konkurrens för en väl fungerande inre marknad är styrande för lagstiftningen på transportområdet och leder till förbättrade arbetsvillkor i hela EU samt att skyddet för sociala rättigheter förstärks.

Stärkt jämställdhet och omställningsförmåga

Ett Europa för jobb och inkluderande tillväxt bygger på en samverkan mellan tillväxt, konkurrenskraft och sociala framsteg. Genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter ska bidra positivt till kvinnors och mäns livskvalitet samtidigt som kompetensfördelningen mellan EU och dess medlemsstater bibehålls.

Stärkt jämställdhet är både en rättighetsfråga och en förutsättning för att öka Europas tillväxt och globala konkurrenskraft. När kvinnor står utanför arbetsmarknaden går tillväxtpotential till spillo.

Tillgång till utbildning under hela livet bidrar till en flexibel arbetsmarknad. Behovet av vidareutbildning genom hela livet ökar, inte minst som en följd av samhällets digitalisering och robotisering. Människors kompetens behöver utvecklas i takt med teknikutvecklingen och matchas mot nya typer av jobb.

Regeringen kommer att verka för:

- Att principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter följs upp på ett strukturerat sätt inom den europeiska terminen.
- Att direktivet om balans mellan arbete och privatliv utformas för att bidra till ett mer jämställt arbetsliv och för att möjliggöra ett högt arbetskraftsdeltagande bland kvinnor och män oavsett familjesituation.

En ambitiös klimat-, energi- och miljöpolitik

EU ska fortsätta vara ledande i klimatomställningen. Utsläpp av växthusgaser ska minska och andelen förnybara energikällor öka. Parisavtalet 2015 var ett historiskt steg, men nu måste EU och resten av världen genomföra avtalet och visa att kampen mot klimatförändringar inte stannar vid ord. Ambitionen behöver öka för att nå Parisavtalets mål om att hålla temperaturökningen långt under 2 grader och ansträngningar göras för att begränsa den till 1,5 grader.

En klimat- och energipolitik som lever upp till Parisavtalet

Sverige är en ledande aktör i utformningen av ett nytt regelverk för skärpta krav på klimat- och energiområdet. Sedan 2014 har flera lagstiftningsakter förhandlats fram i syfte att skynda på omställningen. En energiunion med bindande mål om utsläppsminskningar och energieffektiviseringar börjar komma på plats och under 2018 ska de sista lagstiftningsakterna slutförhandlas.

Regeringen kommer att verka för:

- Att EU utformar en ambitiös och långsiktig klimatstrategi i linje med de långsiktiga målen i Parisavtalet och därutöver möjliggör effektiva ekonomiska styrmedel för att sänka utsläppen.
- Att EU:s lagstiftning säkerställer att målen för förnybar energi och energieffektivisering nås.
- Ett ambitiöst utfall i förhandlingarna om utsläppsminskningar inom transportsektorn.
- Att ett nytt regelverk skapar goda förutsättningar för hållbar bioenergi, inte minst inom transport- och värmesektorena.

En ren och kretsloppsanpassad miljö

För att uppnå ett hållbart samhälle behöver vi ändra synen på hur vi konsumerar och värderar våra resurser. Konsumenter och företag ska gynnas av att ställa om till nya produktions- och konsumtionsmönster. Ökad resurseffektivitet, smartare återvinning och en giftfri miljö är nyckelfaktorer för utvecklandet av en cirkulär och biobaserad ekonomi med en minskad miljö- och klimatpåverkan. Det säkerställer inte bara kommande generationers behov, utan gynnar både näringslivsutveckling och nya jobb.

Regeringen kommer att verka för:

- Att initiativen i kommissionens handlingsplan om en cirkulär ekonomi leder till effektivare avfallshantering och att produkter blir mer hållbara och får en högre livslängd.
- Att plastanvändning blir mer hållbar och miljöpåverkan från plast ska minskas genom utvecklad och stärkt lagstiftning.

Ett gemensamt asylsystem och utökat migrationssamarbete

Under 2016 – 2017 har EU vidtagit flera viktiga åtgärder för att hantera den akuta flyktingsituationen och stärka nuvarande asylsystem. De gemensamma gränserna har stärkts, arbetet med återvändande och vidarebosättning har intensifierats och EU fortsätter att bekämpa den hänsynslösa människo-smugglingen, liksom grundorsakerna till att människor tvingas fly. Flyktingströmmarna har minskat men många människor riskerar fortfarande sina liv för att komma till Europa. Arbetet för en hållbar, human och välfungerande gemensam migrations- och asylpolitik behöver därför fortsätta.

Sverige är en av de medlemsstater som bidragit mest på migrationsområdet. Sverige är också en av de största givarna av humanitärt stöd till konflikt-drabbade länder och deras grannländer, där merparten av världens flyktingar befinner sig. Sverige värnar rätten att ansöka om asyl i EU, men nu måste fler medlemsländer ta ett större ansvar än vad de hittills gjort.

Ett gemensamt asylsystem och utökat migrationssamarbete med länder utanför EU

Det råder fortfarande stor oenighet bland medlemsstaterna om hur ett nytt asylsystem ska utformas. Den gemensamma asyl- och migrationspolitiken måste fungera. Dessutom måste den globala ansvarsfördelningen breddas för personer i behov av skydd så att stora migrations- och flyktingströmmar ska kunna hanteras bättre.

Regeringen kommer att verka för:

- Ett nytt gemensamt asylsystem inom EU där varje ansökan om asyl prövas rättssäkert, humant och individuellt och där alla medlemsstater tar ett solidariskt ansvar.
- Fler lagliga vägar till EU.
- Ett väl fungerande, rättssäkert och humant återvändande för de personer som inte har rätt att stanna.
- Att EU stödjer de länder i unionens närområde som tar ett stort ansvar för flyktingsituationen.
- En politik som utvecklar partnerskapet med länder utanför EU när det gäller återvändande, samt motverkar grundorsakerna till ofrivillig migration.

Ett säkert EU i en säker värld

EU:s yttre säkerhet

Inom ramen för EU:s globala strategi för utrikes- och säkerhetspolitik utvecklas den gemensamma politiken för att bidra till säkerhet såväl inom som utanför EU. Den europeiska säkerhetsordningen utmanas alltjämt av rysk aggression i Ukraina. Viktiga framsteg har gjorts för att lägga grunden för ett inkluderande och ambitiöst strukturerat försvarssamarbete (Pesco) och arbetet fortsätter för att lyfta fram den breda synen på säkerhet.

En aktiv grannskapspolitik är den bästa garanten för demokrati, välfärd och stabilitet i vårt närområde. Inom ramen för EU:s nya utvecklingspolicy är det övergripande målet för EU:s utvecklingsamarbete fortsatt fattigdoms- och bekämpning men anger också inriktningen för hur EU:s utvecklingsamarbete ska bidra till att genomföra hållbarhetsmålen inom Agenda 2030.

Regeringen kommer att verka för:

- Att genomföra såväl de civila som militära prioriteringarna i EU:s globala strategi, inklusive det permanenta strukturerade samarbetet Pesco och en utvecklad civil krishantering.
- Att EU:s dialog med Ryssland är tydlig och principfast och att stödet till Ukraina och övriga länder i det östliga partnerskapet är starkt. EU:s sanktioner mot Ryssland ska upprätthållas så länge skälen till att de infördes kvarstår.
- Att EU bidrar till konfliktförebyggande, krishantering och konfliktlösning i Europa, Mellanöstern och Afrika i nära samverkan med FN och regionala aktörer.
- Att upprätthålla EU-närmandeprocesserna för västra Balkan baserat på varje lands egna meriter.

EU:s inre säkerhet

För att möta hoten från terrorism, it-brottslighet och annan gränsöverskridande brottslighet krävs förebyggande insatser baserade på ett nära och effektivt samarbete. Vi ser hur en allt mer digitaliserad värld, utöver dess många fördelar och möjligheter, också medför sårbarheter och säkerhetsutmaningar. Hoten mot EU:s inre säkerhet är ofta kopplade till förhållanden utanför unionens gränser och de mest verkningsfulla åtgärderna för EU:s inre säkerhet kan därför vara insatser utanför unionen, till exempel unionens civila och militära krishanteringsinsatser.

Regeringen kommer att verka för:

- Att kontrollen av de yttre gränserna stärks och därmed möjligheterna att upptäcka och förhindra brottslighet och införsel av illegala varor. Det är en förutsättning för ett säkert och välfungerande Schengenområde.
- Att brottsbekämpande myndigheters informationstillgång och möjligheter till informationsutbyte motsvarar vad som är nödvändigt för ett effektivt och rättssäkert samarbete, bl.a. för att möta hoten från terrorism.
- Att främja EU-samarbetet inom cybersäkerhetsområdet, framför allt inom ramen för nät och informationssäkerhetsdirektivet och ramverket för en gemensam utrikes- och säkerhetspolitisk respons från EU mot skadlig IT-verksamhet.